

Na temelju članka 9. stavak 4. Zakona o šumama ("Službene novine Federacije BiH", br. 20/02, 29/03 i 37/04), federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, d o n o s i

P R A V I L N I K O UZGOJU, ISKORIŠTAVANJU, SAKUPLJANJU I PROMETU SEKUNDARNIH ŠUMSKIH PROIZVODA

I - OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom se propisuju uvjeti za uzgoj sekundarnih šumskih proizvoda, vrijeme i način sakupljanja i uzgoja, uvjeti i način otkupa, izdavanje odobrenja za promet, sadržaj i način izdavanja otpremnog iskaza, kao i druga pitanja u svezi njihovog korištenja u šumama i na šumskom zemljištu u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Članak 2.

Sekundarnim šumskim proizvodima smatraju se: ljekovito i aromatsko bilje, šumski plodovi (pitomi kesten, orah, lješnjak, divlja jabuka i kruška, šipak, borovnica, malina, drenjina, trnina, jagoda i dr.), gljive, puževi, rakovi, pijavice, lišajevi, mahovine, iglice, češeri-šišarike, kora ljekovitog drveća, smola, pijesak, kamen.

II - UZGOJ SEKUNDARNIH ŠUMSKIH PROIZVODA

Članak 3.

Šumsko-gospodarsko društvo i druge fizičke i pravne osobe mogu se baviti plantažnim uzgojem sekundarnih šumskih proizvoda kako je to predviđeno šumsko-gospodarskom osnovom, godišnjim planom gospodarenja ili posebnim programom – projektom o uzgoju sekundarnih šumskih proizvoda.

Šumsko-gospodarsko društvo se obvezuje da sukladno šumsko-gospodarskoj osnovi i godišnjem planu gospodarenja sačini program (projekat) o uzgoju sekundarnih šumskih proizvoda sa svim neophodnim elementima: točna lokacija, površina, vrsta sporednih šumskih proizvoda, način uzgoja i iskorištavanja.

Članak 4.

Šumsko-gospodarsko društvo može izdavati u zakup određene površine šumskog zemljišta drugim pravnim subjektima za uzgoj sekundarnih šumskih proizvoda uz naknadu, ali uz uvjet da su šumsko-gospodarskom osnovom ili godišnjim planom gospodarenja ili posebnim programom-projektom predviđene površine za uzgoj sekundarnih šumskih proizvoda.

Odluku s iskazanom površinom na kojoj se mogu uzgajati sekundarni šumski proizvodi u gospodarskoj jedinici, opisanim granicama, te smjerovima i putovima kretanja donosi šumsko-gospodarsko društvo.

Pravne osobe kojima se ustupa šumsko zemljište za uzgoj sekundarnih šumskih proizvoda uplaćuju naknadu šumsko-gospodarskom društvu sukladno ugovoru.

Štete koje nastanu od raznih počinitelja na zemljištu i na proizvodima koji se uzgajaju snosi pravna osoba kojoj se ustupa šumsko zemljište.

III. GOSPODARENJE, ISKORIŠTAVANJE I SAKUPLJANJE SEKUNDARNIH ŠUMSKIH PROIZVODA

Članak 5.

Gospodarenje sekundarnim šumskim proizvodima propisuje se šumsko-gospodarskom osnovom za šumsko-gospodarsko područje, godišnjim planom gospodarenja šumama i šumskim zemljištem i posebnim programom (projektom) o sekundarnim šumskim proizvodima koje donosi kantonalno šumsko-gospodarsko društvo (u daljnjem tekstu: šumsko-gospodarsko društvo).

Članak 6.

Pod iskorištavanjem, sakupljanjem i prometom sekundarnih šumskih proizvoda u državnim šumama smatra se:

-sakupljanje, skladištenje, dorada, promet i druge aktivnosti u svezi sa sekundarnim šumskim proizvodima koje poduzima šumsko-gospodarsko društvo,

-kada šumsko-gospodarsko društvo obavlja neke radnje prikupljanja sekundarnih šumskih proizvoda, a druge radnje prepušta fizičkim i pravnim osobama,

-kada se prikupljanje, dorada, uskladištenje, promet ustupaju drugim pravnim osobama temeljem ugovora,

- kada se sakupljaču-educiranoj osobi dozvoljava da uz naknadu sakuplja sekundarne šumske proizvode za potrebe otkupljivača-pravne osobe,

-kada se fizičkoj osobi-beraču dozvoljava bez naknade sakupljanje sekundarnih šumskih proizvoda za vlastite potrebe.

Članak 7.

Prije pristupa sakupljanju sekundarnih šumskih proizvoda fizička i pravna osoba mora imati odobrenje šumsko-gospodarskog društva, kojim se utvrđuju uvjeti i način sakupljanja sekundarnih šumskih proizvoda.

U šumu i na šumsko zemljište se ulazi (pristupa) i sakupljaju sekundarni šumski proizvodi sukladno naputcima šumsko - gospodarskog društva.

Članak 8.

Pojmovi berača, sakupljača i otkupljivača su:

Berač je fizička osoba-pojedinac koji za svoje potrebe sakupi do jednog kilograma sekundarnih šumskih proizvoda.

Sakupljač je educirana osoba koja vrši sakupljanje sekundarnih šumskih proizvoda za potrebe otkupljivača i ima akreditaciju otkupljivača.

Otkuplivač je pravna osoba ili udruga registrirana za otkup, preradu i promet sekundarnih šumskih proizvoda sukladno zakonskim propisima.

Članak 9.

Kada, gdje i na koji način će se sakupljati sekundarni šumski proizvodi utvrđuje šumsko-gospodarsko društvo u okvirima propisa šumsko-gospodarske osnove, ovog pravilnika, godišnjeg plana gospodarenja šumama ili posebnog programa (projekta) o sekundarnim šumskim proizvodima kojeg će sačiniti šumsko-gospodarsko društvo.

Članak 10.

Kada prikupljanje sekundarnih šumskih proizvoda nije propisano šumsko-gospodarskom osnovom ili godišnjim planom gospodarenja ili posebnim programom (projektom) i kada se vrši prikupljanje koje nije sukladno s odredbama ovog pravilnika, šumsko-gospodarsko društvo je obvezno poduzeti mjere sprečavanja daljnjeg prikupljanja i da nastalu štetu od počinitelja nadoknadi sukladno zakonskim propisima.

Članak 11.

Na šumsko-gospodarskom području sakupljanje sekundarnih šumskih proizvoda obavljat će se pod kontrolom i nadzorom šumsko-gospodarskog društva.

Popis sekundarnih šumskih proizvoda koji će se prikupljati pod nadzorom šumsko-gospodarskog društva tiskan je uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni dio.

Članak 12.

Za najugroženije vrste sekundarnih šumskih proizvoda zabranjuje se sakupljanje i otkup na određeno vrijeme ili trajno:

- Lincura-srčanik – *Gentiana lutea*5 (pet) godina
- Kačun– *Orchis moris L.* i druge vrste *Orchis* i *Dactylorhiza*5 (pet) godina
- Islandski lišaj – *Cetraria islandica L.* 3 (tri) godine
- Arnika – *Arnika montana*, vađenje korjenatrajno
- Vađenje micelija svih vrsta gljiva trajno
- Kopneni puž –*Helix pomatia L.*od 01. siječnja do 30. lipnja
svake tekuće godine
- Riječni rak –*Astacus astacus L.* trajno

U slučaju da pravna ili fizička osoba pristupi prikupljanju i otkupu proizvoda navedenih u stavku 1. ovog članka šumsko-gospodarsko društvo poduzet će mjere da se navedena aktivnost spriječi.

Zabrana prikupljanja i prometa sekundarnih šumskih proizvoda navedenih u stavku 1. ovog članka primjenjivat će se od 01.04.2006. godine.

Članak 13.

Vrstu, količinu, mjesto, način i vrijeme sakupljanja sekundarnih šumskih proizvoda određuje šumsko-gospodarsko društvo svojim aktima, vodeći računa:

1. da ne dođe do narušavanja strukture sekundarnih šumskih proizvoda i staništa,

2. kod sakupljanja sekundarnih šumskih proizvoda potrebno je da se sačuva za regeneraciju:

- lukovica50%;
- lišća..... 50%;
- biljaka..... 20%
- cvijetova.....30%;
- sjemena..... 30%,

3. da se ne dozvoli branje vrsta koje se pojavljuju pojedinačno i ako bi branjem prijetilo izumiranje te vrste na tom lokalitetu,

4. prigodom korištenja drvenastih izbojaka ili kore, mogu se koristiti samo u mirovanju vegetacije kako bi se osigurala regeneracija,

5. da se prigodom sakupljanja ili drugih aktivnosti ne oštećuje ostala vegetacija, stabla i tlo.

Sakupljači sekundarnih šumskih proizvoda trebaju postupati primjerom dobrog gospodara, vodeći posebice brigu o zaštiti okoliša.

Iznimno od točke 4. ovoga članka, u slučajevima kada se radi o nepoželjnim vrstama, dozvoljeno je korištenje u tijeku cijele godine.

Članak 14.

Sakupljanje šumskih plodova, jestivog bilja, korijenja, gljiva, žaba, puževa i dr., dozvoljeno je samo uz prethodno dobiveno odobrenje šumsko-gospodarskog društva, na površinama i u vrijeme koje se odobri.

Način branja plodova mora biti sukladan članku 11. ovog pravilnika.

Članak 15.

Plodovi pitomog kestena i oraha sakupljaju se samo sa zemlje, bez prethodne trešnje stabala na bilo koji način.

Članak 16.

Branje gljiva može se vršiti pod slijedećim uvjetima:

1. da se prigodom branja gljiva ne oštećuju i ne odnose micelije, te je potrebno gljive brati oprezno, zavrnuti i otkinuti rukom neposredno iznad zemlje,
2. da se ne beru i ne oštećuju stari, crvljivi primjerci gljiva, kako bi oni na istom mjestu ostavili svoje spore,
3. da se ne beru nedorasli primjerci gljiva: smrčak i lisičarka ispod 3 cm visine od površine zemljišta i vrganj ispod 5 cm visine od površine zemljišta,
4. da se prigodom branja gljiva koje rastu u skupinama vrši odabir, tj. da se ostavlja najmanje 20% primjeraka gljiva radi rasipanja spora i održavanja vrste,
5. gljive koje se ne beru ne smiju se oštećivati.

Članak 17.

Način sabiranja grana za vijence, grana za metle, bršljana, iglica i češera za destilaciju eteričnih ulja, smola i dr., određuje se ugovorom šumsko-gospodarskog društva s pravnim subjektom.

Članak 18.

Treset, humus, busen, šumska zemlja, glina, pijesak, šljunak i kamen, šumsko-gospodarsko društvo može koristiti za svoje potrebe i stavljati u promet pod uvjetom da je predviđeno šumsko-gospodarskom osnovom i da ima registriranu takvu djelatnost.

Korištenje proizvoda iz stavka 1. ovoga članka može se ustupiti drugoj pravnoj osobi u slučaju da je prethodno utvrđen opći interes, sukladno zakonskim propisima i da je pravna osoba registrirana za tu djelatnost.

Fizičkim osobama nije dozvoljeno korištenje sekundarnih šumskih proizvoda iz stavka 1. ovog članka.

Pravne osobe kojima je ustupljeno pravo korištenja proizvoda iz stavka 1. ovog članka uplaćuju naknadu šumsko-gospodarskom društvu sukladno ugovoru.

Članak 19.

Prigodom čišćenja i proreda u prirodnim sastojinama i kulturama mogu se posječena stabalca koristiti kao božićna drvca.

Odabir i sječa takvih stabalaca smije se vršiti u organizaciji šumsko-gospodarskog društva pod stručnim nadzorom.

Iz nasada koji su namjenski podignuti za proizvodnju božićnih i novogodišnjih drvca šumsko-gospodarsko društvo može ustupiti sječu drugim pravnim osobama uz stručni nadzor i uz naknadu sukladno ugovoru.

Prije stavljanja u promet božićnih i novogodišnjih drvca vršit će se obilježavanje sukladno odredbama Pravilnika o žigisanju, obrojčavanju, premjeravanju, sadržaju i načinu izdavanja otpremnog iskaza za drvo ("Službene novine Federacije BiH", broj 11/04) bez obzira da li šumsko-gospodarsko društvo vrši prodaju ili je ustupa drugim pravnim i fizičkim osobama.

IV – PROMET SEKUNDARNIH ŠUMSKIH PROIZVODA

Članak 20.

Prije napuštanja nalazišta za sakupljanje sekundarnih šumskih proizvoda šumsko-gospodarsko društvo izdaje uplatnicu, a stranka je dužna uplatiti naknadu predviđenu Cjenikom kojeg donosi šumsko-gospodarsko društvo.

Način uplate i izdavanja uplatnice određuje šumsko-gospodarsko društvo.

Članak 21.

Otpremni iskaz je jedini valjani dokument kojim se dokazuje: podrijetlo, vlasništvo, sakupljač, preuzimač-kupac, mjesto sakupljanja, preuzimanja i predaje, vrsta sekundarnih šumskih proizvoda koji se sakupljaju u državnoj šumi i na šumskom zemljištu koji se stavljaju u promet.

Otpremni iskaz za sekundarne šumske proizvode se izrađuje na formatu 12x16 cm i tipka se na NCR papiru u blokovima koji sadrže po 50 otpremnih iskaza u četiri primjerka, od kojih se po jedan primjerak uručuje:

- pravnom subjektu-kupcu ili sakupljaču-educiranoj osobi, koji uplaćuju i preuzimaju sekundarne šumske proizvode,
- organizacijskoj jedinici šumarstva na čijem području je izvršeno sakupljanje;
- službi šumsko-gospodarskog društva i
- jedan primjerak ostaje u bloku uplate.

Otpremni iskaz treba sadržavati oznaku serije, broj otpremnog iskaza i registarski broj bloka.

Prigodom svake naredne narudžbe za tiskanje otpremnog iskaza mora se strogo voditi računa o oznaci serije, broj otpremnog iskaza i registarski broj bloka kako bi se nastavilo s redosljedom iz prethodne narudžbe, te o istom sačiniti zapisnik koji se čuva uz registar strogo obrojčanih tiskanica.

Članak 22.

Blokovi otpremnog iskaza evidentiraju se u poseban registar strogo obrojčanih tiskanica.

Registar blokova otpremnog iskaza za sekundarne šumske proizvode iz državnih šuma vodi šumsko-gospodarsko društvo. Blokovi otpremnog iskaza moraju biti ovjereni pečatom i obrojčani za svaku kalendarsku godinu, s prvim brojem bloka jedan.

Na kraju kalendarske godine registar blokova se zaključuje s posljednjim brojem izdanog bloka, a neiskorišteni blokovi se vraćaju i preregistriraju za narednu kalendarsku godinu.

Iskorišteni blokovi sa po jednim primjerkom otpremnog iskaza vraćaju se u mjerodavnu službu šumsko-gospodarskog društva koja je izvršila zaduživanje, razdužuju se i pohranjuju na čuvanje.

Blokovima otpremnog iskaza zadužuju se osobe koje vrše izdavanje istih pravnim i fizičkim osobama, koji vrše uplatu za sekundarne šumske proizvode.

Članak 23.

Za sekundarne šumske proizvode iz državnih šuma otpremni iskaz izdaje šumsko-gospodarsko društvo.

Za sekundarne šumske proizvode iz šuma i šumskog zemljišta u privatnom vlasništvu, vlasnik otkupljivaču-kupcu daje pismenu izjavu koja sadrži podatke: ime (ime oca) i prezime vlasnika, mjesto stanovanja, jedinstveni matični broj, naziv katastarske općine (K.O.), broj katastarske čestice (k.č.), vrstu i količinu sekundarnih šumskih proizvoda, datum predavanja i vlastoručni potpis.

Otkupljivač preuzima obvezu da sakupljaču-prodavcu izda blok-potvrdu, ovjerenu pečatom i potpisom, o preuzetim vrstama i količinama sekundarnih šumskih proizvoda.

Otkupom, preradom i prometom sekundarnih šumskih proizvoda mogu se baviti pravne osobe koje su registrirane sukladno zakonskim propisima koji reguliraju ovu oblast.

Članak 24.

Za sekundarne šumske proizvode koji se nalaze u prometu bez otpremnog iskaza izvršit će se oduzimanje (zapljena) uz izdavanje odgovarajuće potvrde.

Članak 25.

Oblik i sadržaj otpremnog iskaza za sekundarne šumske proizvode tiskan je uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni dio.

Članak 26.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u “Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine”.

M I N I S T A R
Marinko Božić, dipl.ing.agr.

Broj: 01-02-328/05

Sarajevo, studeni 2005.godine

POPIS SEKUNDARNIH ŠUMSKIH PROIZVODA KOJI SE SAKUPLJAJU PA SE ZBOG MJERA ZAŠTITE MORAJU PODVESTI POD KONTROLU I NADZOR

I. LJEKOVITE BILJKE I BILJKE ZA FARMACEUTSKU INDUSTRIJU

VELEBILJE (*Atropa belladonna* L.)

LINCURA, SRČANIK (*Gentiana lutea* L. subsp. *symphyandra* Murbeck)

TRAVA IVA (*Teucrium montanum* L.:)

ODOLJEN (*Valeriana officinalis* L.)

KAĆUN (*Orchis morio* L.) i druge vrste roda *Orchis* i *Dactylorhiza*.

MRAZOVAC (*Colchicum autumnale* L.)

IMELA BIJELA (*Viscum album* L.)

GLOG VIŠEKOŠTIČAVI, G. CRVENI [*Crataegus laevigata* (Poiret) DC. (= *C. oxyacantha* L.)

GLOG JEDNOKOŠTIČAVI, G. BIJELI (*Crataegus monogyna* Jacq. s. lato)

ĐURĐICA, ĐURĐEVAK (*Convallaria majalis* L.)

VRISAK, ČUBRA (*Satureja montana* L.)

MAJČINA DUŠICA (*Thymus* sp.)

LJIGOVINA, SMRDLJIKA (*Rhamnus fallax* Boiss.) - eksploatiše se kora (*Cortex rhamnis fall.*)

TRUŠLJIKA OBIČNA, KRUŠINA (*Frangula alnus* Miller) (= *Rhamnus frangula* L.)
[eksploatiše se kora (*Cortex Rhamni Frangulae*)]

LIPE (*Tilia* sp.) - eksploatišu se cvjetovi (*Flores Tiliae*)

LJUBIČICA (*Viola odorata*, *V. elegantula*)

KADULJA, ŽALFIJA (*Salvia officinalis* L.)

BAZGA CRNA, ZOVA (ZOHA) CRNA (*Sambucus nigra* L.)

BREZA (*Betula pendula* Roth.)

HRASTOV LIŠAJ [*Evernia prunastri* (L.) All.]

ISLANDSKI LIŠAJ (*Cetraria islandica* L.)

KIČICA (*Erythraea centaurea* Pers.)

GOSPINA, BOGORODIČINA TRAVA (*Hypericum perforiatum* L.)

LAZARKINJA (*Galium odoratum*) (= *Asperula odorata*)

BRĐANKA, MORAVKA, ARNIKA (*Arnica montana* L.)
SMILJE (*Heychrisum italicum* L.) (destilacija etarskog ulja!)
POGANČEVA TRAVA (*Physalis alkekengi* L.)
JAGODA ŠUMSKA (*Fragaria vesca* L.) - list (*Fragariae Folium*)

II. ŠUMSKI PLODOVI

BOROVNICA (*Vaccinium myrtillus* L.)
BRUSNICA (*Vaccinium vitis-idaea* L.)
MEDVJEDE GROŽĐE, UVIN ČAJ, MEDVJETKA [*Arctostaphylos uva-ursi* (L) Spreng.]
BOROVICA, KLEKA, VENJA, SMRIKA (*Juniperus communis* L.)
KLEČICA, PATULJASTA KLEKA (*Juniperus sibirica* Burgsd.)
PITOMI KESTEN (*Castanea sativa* Miller)
RUŽA PASJA, ŠIPURAK (*Rosa canina* L.) i druge divlje ruže *Rosa* sp.
MALINA (*Rubus idaeus* L.)
KUPINA (*Rubus* sp.)
CRNI TRN, TRNJINA (*Prunus spinosa* L.)
DIVLJA, ŠUMSKA JABUKA (*Malus sylvestris* Miller)
JAREBIKA (*Sorbus aucuparia* L.)
OSKORUŠA (*Sorbus domestica* L.)
MOGRANJ, NAR, ŠIPAK (*Punica granatum* L. var. *spontanea* K. Malý)
DRIJEN, DRENJ (*Cornus mas* L.)

III. DEKORATIVNE VRSTE KOJE SE SAKUPLJAJU

CIKLAMA (*Cyclamen purpurascens* L.)
MEKOLISNA VEPRINA (*Ruscus hypoglossum* L.) (kao rezano, zimzeleno cvijeće)
BODLJIKAVA VEPRINA, KOSTRIKA (*Ruscus aculeatus* L.) - eksploatiše se na veliko za pogrebne vijence; kamionima se dovozila sa brda iz okolina Hutova Blata i drugih lokaliteta.
KAĆUNAK, ŠAFRAN (*Crocus neapolitanus* L.)
GLADIOLA (*Gladiolus illyricum* L.)
NARCIS (*Narcissus raadiflorus*)
BOSANSKA PERUNICA (*Iris reichenbachii* Heuff. var. *bosniaca* G.Beck)

IV. ZAŠTITA OD EROZIJE I LAVINA

PLANINSKI BOR, KLEKOVINA BORA (*Pinus mugo* Turra) (sječa, destilacija)

V. RIJETKE I ENDEMIČNE DENDRO-VRSTE

DLAKAVI PLANINSKI SLEČ (*Rhododendron hirsutum* L.) [Vranica, Maglić]

LIJESKA MEČJA, DIVOLIJESKA (*Corylus colurna* L.)

ŽUTA KOŠĆELA, TURNEFORTOVA K. (*Celtis tournefortii* Lamk.)

DIVLJI BADEM, VEBIJEV BADEM [*Prunus webii* (Spach) Vierh.]

HRVATSKA SIBIREJA (*Sibiraea croatica* Degen) (Čvrsnica, Čabulja)

MUNIKA, BJELOKORI BOR [*Pinus heldreichii* Christ var. *leucodermis* (Antoine) Markgraff]

HIBRIDNA MUNIKA (*Sorbus x semipinnata* Hedlund)

NEGNJILA OBIČNA, ZANOVIJET O. (*Laburnum anagyroides* Medik.) (Jadovnik kod Drvara)

BLAGAJEV LIKOVAC (*Daphne blagayana* Freyer)

TISA (*Taxus baccata* L.)

VI. GLJIVE

VRGANJ (*Boletus* sp.) - sve vrste

LISIČARKA (*Canthareulus cibarius*)

SMRČAK (*Morchella esculenta*)

BLAGVA (*Amanita caesarea*)

VII. FAUNA

KOPNENI PUŽ (*Helix pomatia* L.)

RIJEČNI RAK (*Actacus astacus* L.)

Šumsko-gospodarsko društvo: _____

Organizaciona jedinica : _____

Šumsko-gospodarsko područje: _____

Gospodarska jedinica: _____

Odjel: _____

**OTPREMNI ISKAZ ZA SEKUNDARNE
ŠUMSKE PROIZVODE**

Registarski broj bloka: _____ No: _____

Primalac – Kupac: _____

Uplaćena naknada: _____ KM Dispozicija/rješenje: _____

Mjesto, datum i vrijeme preuzimanja: _____

Vrsta transportnog sredstva: _____ Registarski broj: _____

Pravac prijevoza: _____

Mjesto dopreme/istovara: _____

Rok važnosti otpremnog iskaza: _____

Redni broj	Naziv vrste sekundarnih šumskih proizvoda	Količina kg	Napomena
U K U P N O:			

Datum izdavanja: _____

M.P.

Otpremni iskaz izdao
